

Geachte Commissieleden,

De NVJ vertegenwoordigt bijna 3300 zelfstandig werkende journalisten, die als ondernemers hechten aan hun status als freelance journalist. Deze groep vervult een belangrijke publieke functie, waarbij ze hun zelfstandigheid als randvoorwaarde voor hun functioneren beschouwen.

De aangekondigde maatregelen van dit kabinet zorgen echter voor onzekerheid over hun toekomst als zelfstandig ondernemer en maakt voortzetting van hun praktijk veelal onmogelijk.

Het vervallen van het handhavingsmoratorium per 1 januari 2025 – en mogelijk in het verlengde hiervan de wet VBAR - heeft voor veel freelance journalisten significante negatieve consequenties. Opdrachtgevers kiezen de veilige weg en bouwen freelance-werk af of stoppen helemaal met het inhuren van freelancers. Zo heeft de NOS aangekondigd vanaf midden volgend jaar niet meer met het huidige bestand van 200 freelancers te kunnen werken. Zelfstandigen ervaren dat hun zorgvuldig opgebouwde loopbaan en werkpraktijk in gevaar komt als de overheid de plannen zonder nuanceringen zou doorzetten. De onrust en zorg onder veel zelfstandige journalisten is begrijpelijkerwijs hoog, zeker onder de meer ervaren freelancers zal deze maatregel grote en ongewenste impact hebben. Zij verliezen straks een groot deel van hun opdrachten, zonder dat daar ander werk voor in de plaats komt.

Wij vragen u daarom middels dit schrijven rekening te houden met de werkelijkheid waarin veel zelfstandigen in de journalistiek (willen) werken en bieden een handreiking tot mogelijke oplossingen. Uiteraard gaan wij graag met u het gesprek hierover aan.

Journalistieke arbeidsmarkt: ruime meerderheid tevreden zelfstandigen

Veel freelance journalisten werken naar tevredenheid als zelfstandigen op verschillende redacties en voorzien daarbij in het schrijven/ pitchen van artikelen, het maken van foto's of video en/of produceren van items zoals bij een omroep. Het gaat nadrukkelijk ook om interim-klussen op redacties, bij ziekte en zwangerschap, die in onze optiek mogelijk moeten blijven, zonder dat daar straks noodgedwongen uitzendbureaus of andere intermediairs tussen moeten zitten.

Onderzoek laat zien dat 85% uiterst tevreden is met het bestaan als ondernemer-journalist. Zij werken freelance bij verschillende magazines, dagbladen of omroepen als eind, beeld, programma, online of web redacteur en besteden de andere helft van hun ondernemersuren aan andere werkzaamheden binnen de journalistiek. Denk aan research, artikelen schrijven, interviews afnemen, presentatie klussen etc.

Deze vorm van zelfstandig ondernemerschap is een bewuste keuze voor journalistieke freelancers: zij kunnen zo de verschillende facetten van het vak uitoefenen en tegelijkertijd werken en hun leven vormgeven zoals zij dat wensen. Zij voeren zelf de regie over hun loopbaan en behouden hiermee de zo gewilde autonomie om ook het privéleven met werk te combineren. Het is dan ook niet verwonderlijk dat journalistiek ondernemerschap -zoals hierboven beschreven - dan ook sinds jaar en dag een gegeven is.

De noodzakelijke randvoorwaarden die het kabinet in dit voorstel wil stellen aan ondernemerschap, onderschrijven we. Ondernemerschap is alleen mogelijk als er geen sprake is van afhankelijkheid en een zelfstandige zelf zijn opdrachten en tarieven kan bepalen. Maar de aanpak van schijnzelfstandigheid moet gezond ondernemerschap niet in de weg zitten.

De NVJ vraagt u dan ook aandacht te hebben voor deze werkelijkheid en de keuzes te erkennen waar werkenden in de journalistiek behoefte aan hebben en doen tegelijkertijd een handreiking waarop te focussen.

Handreiking

- *Richt je in regelgeving en handhaving op de kwetsbaren van de arbeidsmarkt en niet op de groep die tevreden en bewust gekozen heeft voor het ondernemerschap.*
Gedwongen zzp-schap en te lage tarieven maken werkenden uiterst kwetsbaar. Iedereen is het eens dat deze groep veel beter af is in loondienst en de bescherming vanuit het arbeidsrecht verdienen. Daar tegenover staat een grotere groep bewuste freelancers die bewust gekozen hebben voor het ondernemerschap. Wij vragen u voor deze groep oog te houden. Het merendeel van de freelance journalisten behoort tot die groep van de tevreden ondernemers.
Zorg voor een redelijke overgangstermijn, zodat voorkomen wordt dat opdrachtgevers overhaast
- *Focus in wet- en regelgeving en handhaving meer op de ondernemerscriteria en minder op de specifieke werksituatie.*
Is de zelfstandige economisch zelfredzaam en in staat eigen tarieven te bepalen? Heeft de zelfstandige meerdere opdrachtgevers? Heeft de zelfstandigen een vangnet geregeld voor zijn pensioen en arbeidsongeschiktheid? Indien de zelfstandige hier aantoonbaar positief op kan reageren, geloven wij dat dit soort kenmerken voor een groot deel de ondernemer van de schijnzelfstandige scheiden. Wij willen u vragen dan ook te focussen op deze kenmerken van gezond ondernemerschap.
- Mocht u doorgaan met de voorgenomen handhaving vragen wij u het hybride werk- en ondernemerschap makkelijker te maken door het **urencriterium voor ondernemerschap** te verlagen. Ondernemers moeten voldoen aan het urencriterium van 1225 uren per jaar om in aanmerking te komen voor fiscale voordelen die de risico's van het ondernemerschap dragen en verkleinen. Twee dagen loondienst op een redactie én nog voldoen aan dit urencriterium voor het schrijven van artikelen is nagenoeg onmogelijk. De meesten zelfstandigen werken 46 weken per jaar. Dat betekent dat je als ondernemer daarnaast nog 26 uur per week moet maken om de hybride combinatie van ondernemer en loondienst lonend te maken. Dat is mogelijk maar moeilijk (komt neer op 42 uur per week werken – méér dan een fulltime werkweek in Nederland). De NVJ pleit er daarom voor het urencriterium voor ondernemers te verlagen zodat de hybride combinatie veel makkelijker én aantrekkelijker wordt voor zelfstandig journalisten.

Wij gaan graag met u in gesprek hierover. Voor vragen en of opmerkingen kunt u mevr. Milen van Boldrik bereiken via mvanboldrik@nvj.nl of 0641782304.

Met vriendelijke groet,

Thomas Bruning (algemeen secretaris NVJ/ tbruning@nvj.nl)

Milen van Boldrik (secretaris zelfstandigen/ mvanboldrik@nvj.nl)